

Az ázsiai lódarázs megfigyeléseinek eredményei 2025-ben

Az ázsiai lódarázs 2004-ben jelent meg Franciaországban, feltételezhetően egy agyagcserepeket szállító konténerszállítmánnyal érkezett egy peterakó nőstény Európába. A faj az azóta eltelt időszakban egész Nyugat-Európát meghódította, és terjedése most már északi és keleti irányt vett földrészünkön.

Sajnos ma már köztudott, hogy az ázsiai lódarázs (*Vespa velutina*) óriási mértékű károkat okozott és okoz folyamatosan napjainkban is a méhészeti ágazatban. Csak Franciaországban több száz millió euróra becsüljük a méhészetekben okozott kárt. Terjedési dinamikájának modellezése szerint csak idő kérdése, hogy mikor alakít ki állandó állományokat Közép- és Kelet-Európában.

Az ázsiai lódarázs 2023 augusztusában észlelt hazai megjelenését követően az OMME vezetősége úgy döntött, hogy e méhészeti kártevő megjelenésének megfigyelésére monitoringhálózatot hoz létre, amelynek célja a faj esetleges újbóli magyarországi megtelepedésének megakadályozása, a hazai méhállomány védelme az ágazat érdekében. Ez a hálózat olyan önkéntes méhészekből áll, akik vállalták az ázsiai lódarázs ellen kifejlesztett csapdák működtetését (adatközlést, fényképes dokumentálást stb.) saját méhészetükben. Az így létrehozott hálózat 2024-ben sikeresen működött. Akkor a cél elsősorban az autópályák 2 kilométeres körzetében található méhészetek csapdákvaló való felszerelése volt, hiszen Győr-Moson-Sopron

vármegyei megjelenésekor az ázsiai lódarázs nagy valószínűséggel az autópálya irányából jutott el Kimlére.

2025-ben az OMME vezetősége úgy döntött, hogy további Veto-pharma típusú csapdákvaló bővítené megfigyelőhálózatát, mert szeretnénk volna minél szélesebb körben lefedni az ország területét, hiszen az ázsiai lódarázs megjelenésének esélye sajnos egyre fenyegetőbb valóság (lásd a 2024 októberében Szlovákiában jegyzett felbukkanását Tótmegyer településen). Emellett megfelelő csalianyag tasakok beszerzésével is segíteni kívántuk a csapdák működtetését. 2025-ben már olyan méhészeteket is elláttunk csapdával, amelyek nem közvetlenül autópályák mellett helyezkedtek el. A csapdák eloszlását térképen is feltüntettük a honlapunkon (www.omme.hu/azsiai-lodarazs/). A csapdák működése április elejétől indult, és az OMME szakmai javaslatára október közepéig tartott. Ez az időszak 12 tasak csalianyag felhasználásával lefedhető, ha a gyártó ajánlását és a tavalyi évi tapasztalatainkat figyelembe vesszük. A gyártó cég nem változtatott a csalianyag összetételén és a csapdákban

való alkalmazási módján. Továbbra is egy csalitasak tartalmát 200 milliliter vízben feloldva, 50 gramm cukor hozzáadásával kellett a méhészeknek elkészíteniük azt az oldatot, amellyel a kiosztott harangcsapdák működtek (1. kép).

A monitoringhálózat tagjai számára a csapdák működtetésén túl előírtuk a gyanús észlelések fényképes igazolását, hogy minden kétséget kizáróan meggyőződhessünk arról, hogy az ázsiai lódarázs még nem jelent meg újra Magyarországon. Tehát a méhésztől nem azt kértük, hogy dokumentálják a csapdák tartalmát, hanem hogy rendszeres ellenőrzésekkel győződjenek meg arról, hogy nincs-e a csapdákban ázsiai lódarázs. Az adatok fogadására létrehoztuk a lodarazs@omme.hu e-mail-címet, amelyre a méhészek elküldhették kérdéseiket, jelzéseiket, de természetesen akár a szaktanácsadókon keresztül is elküldhették észrevételeiket, vagy akár az OMME központi e-mail-címén is fogadtuk a jelzéseket. Jelen írásunk megjelenéséig szerencsére egyetlen ázsiai lódarázs egyed sem észleltünk az ország területén. A monitoringhálózat tagjai által hozzánk eljuttatott

1. kép: A csalioldat elkészítéséhez szükséges hozzávalók

2. kép: Őshonos, európai lódarázs sötét színváltozata

3. kép: Kék fadongó

jelzések mindegyikét kielemeztük szakmailag. Megállapítottuk, hogy sokszor az európai lódarázs olykor sötét színváltozatai keltettek riadalmat, ezeket vélték tévesen ázsiai lódaráznak maguk a méhészek is (2. kép).

A csapdamonitoring-hálózat bővítésével egy időben az OMME úgy döntött, hogy az észlelési, megfigyelési szakaszba bevonja a lakosságot is. Erre a célra a nyomtatott és elektronikus sajtóban, valamint a világháló közösségi felületein felhívást tettünk közzé, és egyben pontos leírást is adtunk az ázsiai lódarázs meghatározásához, valamint létrehoztuk a *velutina@omme.hu* e-mail-címet az észlelések beküldésére. A kampány elindítása után tömegesen érkeztek a lakossági bejelentések: több mint 350 e-mail érkezett erre a címre, amelyeknek szakmai kielemezését Lászlóffy Zsolt végezte. Megállapítható volt, hogy április-májusban elsősorban az európai, őshonos lódarázs áttelelt, nagyméretű peterakó (fészkalapító) nőstényeit nézték tévesen ázsiai lódaráznak az észlelők. A későbbiekben kék fadongó (3. kép), fürkészdarazsak (4. kép), az óriás törösdarázs (5. kép), majd a művészméhek (*Megachilidae*, 6. kép) példányait vélték ázsiai lódaráznak. Június végétől kezdve őszig, októberig zömében az őshonos, európai lódarásról érkeztek észlelések (7. kép).

A két e-mail-címre beérkezett adatok feldolgozását követően a következőket állapítottuk meg:

- A jelzések 65 százalékát az őshonos, európai lódarázs téves beazonosítása tette ki. Tavasszal a fészket alapító, nagy testű peterakó nőstényeket vélték tévesen ázsiai lódaráznak.
- A jelzések 19 százalékában az óriás törösdarázs példányait jelentették, ezek az észlelések elsősorban június közepétől július végéig érkeztek a fenti e-mail-címek valamelyikére.

- Majd 10 százalékban a művészméheket azonosították tévesen ázsiai lódarázként; ezek a jelzések július-augusztusban voltak jellemzők.
- 5 százalékban kaptunk olyan e-maileket, amelyek nem tartalmaztak beazonosítható adatokat: vagy egyáltalán nem csatoltak hozzá képet, vagy nem megfelelő minőségben.
- Sajnos voltak olyan e-mailek is, amelyeket egyesek viccnek szántak, vagy szándékos félrevezetésnek (világhálóról bevágott képek).
- Legvégül 1 százalékot tettek ki azok a visszajelzések, amelyek szerint az összes többi rovarot vélték ázsiai lódaráznak: kék fadongót, poszméhet, német darazsat, fürkészdarazsat stb.

Úgy gondoljuk, hogy a fenti eredmények (kissé ellentmondásosan: az az eredmény, ha nem találjuk az ázsiai lódarázs egyedeit a csapdákból) fényében a hálózat működése sikeres, elérte a célját, a méhészek tesznek és tenni akarnak az ázsiai lódarázs terjedésének megállításáért. A hálózat tagjai megtanulták rendeltetésszerűen használni a csapdákat, vállalva karbantartásukat, működtetésüket, ellenőrzésüket, adott esetben az adatok küldését. Munkájukat ezúton is köszönjük az egész méhésztársadalom és az OMME nevében! Ezért mindenképpen tervezzük a hálózat jövőbeni fenntartását, és esetleges bővítését is.

A csapdamonitoring-hálózat működése ebben a formában egyedinek és sajátosnak nevezhető Európában, hiszen Magyarország jelen pillanatban még nem számít az ázsiai lódarázs élőhelyének. A csapdákat gyártó Véto-pharma cég képviselője 2025 júniusában Magyarországra látogatott, és az OMME-val közös szakmai megbeszélést szerveztek. A megbeszélésen természetesen szó esett a csapdák hatékonyságáról,

a terepen tapasztalt eredményekről. Jeleztük a gyártónak, hogy a méhészek több esetben arról számoltak be, hogy az európai lódarázs kiszökik a csapdából, kifogásként pedig az is elhangzott, hogy a csalianyag kevesebb ideig biztosítja a kívánt hatást, mint ahogyan a gyártó állítja. Mindezeket túl megállapítottuk, hogy az OMME által létrehozott hálózat a Véto-pharma csapdáival sikeresen működő megfigyelőrendszer, amely a célnak teljes mértékben megfelel, és szakmailag mindenféleképpen indokolt a fenntartása és jövőbeni működtetése, esetleg szélesítése, bővítése is.

Lászlóffy Zsolt

4. kép: Fürkészdarázs

5. kép: Óriás törösdarázs

6. kép: Művészméhek

7. kép: Véto-pharma csapdával fogott európai lódarázs nőstények